

Prav ima beograjska opozicija, da ne dela pri naši današnji notranji in zunanji situaciji skoka v temo, tudi če bi s tem oblast bila mnogo bližja. Edina politika je politika načel in ne politika konjunktura. Načela se uveljavljajo vedno in zdrav razum zmaga z vztrajnostjo, pozhrtvovalnostjo in delom prej ali slej v vsakem položaju. Tega se najmočnejša politična skupina v naši državi dobro zaveda in ve, da se trajno preko nje in proti nji ne more vladati, da bo njena ura gotovo prišla, zato ji pa tudi ni treba delati nikakih kompromisov, za katere ne bi mogla nekoč prevzeti odgovornosti pred vso jugoslovansko javnostjo.

Pogum za znižanje cen

Po tujih vzgledih naj se reformira tudi naša državna trošarinska politika

V eni prejšnjih števil list smo objavili članek o sladkornem vprašanju, ki kaže Jugoslavijo v primerjavi z ostalimi civiliziranimi državami glede povprečnega konzuma sladkorja s strani posameznega državljanca na sramotnem zadnjem mestu v mednarodni lestvici. S tem škandaloznim stanjem se bavijo v zadnjem času skoraj vsi naši listi, pa tudi tuji časniki ne opuščajajo priložnosti, da se pozabavajo s to, za nas skrajno sramotno primerjavo. Vse razpravljane pa je dejansko sprožila sočasna svetovna sladkorna konferenca v Londonu, ki se je udeležujejo delegati prav vseh držav sveta.

Dodatno k našemu zadnjemu članku naj danes objavimo le kratak primer, kako se dá dvigniti konzum sladkorja v kaki državi in kako se istočasno dvignejo tudi državni dohodki, če je seveda na pristožnih mestih za to dovolj treznega razumevanja. Za primer nam mora služiti — Turčija, kar bi bilo glede na njeno konservativno preteklost najmanj pričakovati. V Turčiji je vlada leta 1935. nepričakovano sklenila, da zniža državno trošarino na sladkor, obenem pa seveda tudi cene sladkorja. In uspeh se je takoj pokazal: že v prvih šestih mesecih novih cen se je dvignil konzum sladkorja za več kakor 160 %. Pri nas pa se kaže državni finančni strokovnjaki boje znižati trošarino in cene, češ da bi potrošnja kljub temu ne bila nič večja in da bi zaradi tega padli državni trošarinski dohodki. Pa se hudo motijo, kar je nazorno dokazal primer v Turčiji.

V. T-ova, Ljubljana:

Zahteve naše žene

Kako naj se izboljša in uredi položaj žene v Jugoslaviji

II.

Pod gornjim naslovom smo zadnjič opisali položaj žene z ozirom na politične pravice, ki se ji odrekajo in na državljanske pravice, ki jih nima. Danes si oglejmo še druga področja.

Nekateri deli kazenskega zakonika govore **specielno** o ženi. Statut žene predlaga sledeče izpremembe: Da se v § 171. zakonska mati oprosti sleherne kazni, če je izvršila splav zaradi velike bede (bolezní v rodbini, velikega števila otrok, ki jih ne more vzdrževati, zaradi nezaposlenosti in sl.). Potrebna je tudi izprememba § 277: zvišati kazen za zapeljanje na šest mesecev (do sedaj 7 dni).

Gospodarski statut razlaga ženin položaj, ki ga zavzema v raznih poklicih. Čeprav priznava zakon za državne nameščence iz leta 1931. ženam **popolno enakopravnost**, je to načelo kršeno z najrazličnejšimi uredbami. Tako ne morejo biti žene sodnice in je uveden numerus clausus v poštni službi. Tako so zmanjšani dohodki poročenim ženam v državni službi, je ženam onemogočen ali vsaj silno otežkočen dostop na višja, vodilna mesta in je — za krono vsega! — uveden še celibat žena, za enkrat sicer samo osnovnošolskih učiteljic, toda kdo ve, kaj nam utegne nakloniti še bodočnost!

V statutu se zahteva po načelu, da naj bosta **zmožnost in kvalifikacija** odločilni pri podeljevanju mest, sledeče: Ukinitve vseh **naknadnih uredb** pri zakonih, ki se nanašajo na sprejemanje žena v državno in samoupravno službo. Da se vršijo napredovanja v službi le po **načelih sposobnosti** in da

In še nekaj bi se izboljšalo: verjetno bi brez vseh nadaljnjih dragih, riskantnih protiukrepov prenehalo **tihotapstvo saharina**, ki še nikdar ni tako cvetelo, kakor v današnjih težkih dneh, zlasti na državnih mejah v Sloveniji. Ilegalna trgovina s saharinom po vsem podeželju prav s svojim, skoro neverjetnim razmahom **dovolj zgovorno priča o bedi** najširših plasti naroda, ki več ne morejo kupovati zdravega redilnega sladkorja, temveč so primorane segati po **prepovedanem, brezkoristnem nadomestku**, ki vrhu tega še na škodo domačega gospodarstva polni žepe inozemskih tovarnarjev, preprodajalcev in tihotapcev saharina.

Tudi v tem pogledu bo pri nas potrebna temeljita remedura. **Znižati bodo morali cene sladkorja, zvišati pa odkupne cene za sladkorno peso**, s čimer se bodo zasejale večje površine zemljišč in bo našlo dela in zaslužka tudi več poljskih in tovarniških delavcev. V Jugoslaviji je znašala s sladkorno peso posejana površina leta 1926./27. še 73.500 katastralnih juter, leta 1927./28. — 84.200, l. 1928./29. — 106.000, l. 1929./30. — 107.000, leta 1930./31. — 81.500, leta 1931./32. — 64.000, l. 1932./33. — 52.600, leta 1933./34. — 43.000, leta 1934./35. — 38.800, l. 1935./36. 48.800 in leta 1936./37. jedva še 41.500 katastralnih juter. Iz navedenega je razvidno, da je proizvodnja sladkorja in sladkorne pese vedno manjša, zlasti v času, ko se stopnjuje kriza, brezposelnost, pomanjkanje in beda.

se končno že uvede načelo: «**Za enako delo — enako plačilo.**»

Položaj žene v **privatni službi** je urejen z zakonom o delu iz leta 1931. in z uredbo o odpiranju in zapiranju delovnih obratov. S tema zakonoma je izvedena **popolna ravnopravnost žene**. Toda vkljub temu položaj privatnih nameščenk ni zadovoljiv. V silni konkurenčni borbi se je zlasti ženska delovna moč zelo izkoriščala (in se seveda še), tako da dela za plačilo, ki je **globoko pod eksistenčnim minimom**.

Najslabši je pa položaj **hišnih pomočnic**, ki so zaradi nezadostne zakonite zaščite mnogokrat izpostavljene brezsrčnemu izkoriščanju s strani delodajalcev. Tu je zahtevana zakonita določitev plačila, delovnega časa, dopusta, strokovno usposobljenosti in zavarovanja za slučaj brezposelnosti. Prav tako je težek tudi položaj služkinje na kmetih, ki zakonito sploh ni zaščiten.

Naša socialna zakonodaja je pa zelo napredna. Žal le, da se v praksi ne izvajajo načela, ki veljajo v teoriji. Žene tako iz bojazni pred izgubo službe ne izkoristijo ob porodih in v slučajih bolezní onih ugodnosti, ki so jim **zakonito zavarovane**. Statut zahteva, da se točno izvajajo določbe zakona, kršenje s strani delodajalcev pa naj se strogo kaznuje.

Po vsem tem je naša zakonodaja zelo nepopolna. Dela **bistveno razliko** med možem državljanom in ženo-državljanke, ki bi tega naziva prav za prav ne mogla uporabljati, kajti to državljanstvo ji nalaga mnogo več dolžnosti kot pravic. Pri nas je mnogo perečih

vprašanj, ki bi jih bilo treba nemudoma rešiti. So to **socijalna, življenjska vprašanja**, katerih rešitev je nujno potrebna iz ozirov na **narodovo zdravje**. So pa tudi čisto pravna vprašanja, ki jih je treba ugodno rešiti, da bo ženska polovica državljanov imela **iste pravice**, kot jih imajo njih moški tovariši. Delo žene bi bilo pri reševanju teh vprašanj zelo dobrodošlo in njena pomoč potrebna.

Toda me za enkrat še nismo med izvoljenimi in še ne smemo pomagati tam, kjer je potreba in sila velika. Smo v marsičem še brezpravna raja in moramo čakati na to, da bomo sploh smeje delati tudi na teh, možem pridržanih področjih. Delati tam, kjer smo s svojo sposobnostjo že dokazale, da to zmoremo, pa zaman čakamo na oficielno priznanje — in bomo menda tudi še naprej.

Domači pomenki Zopet laži in obrekovanja

Pretekli teden se je «Slovenec» zopet ovenčal z žalostno slavo. Da bi udušil senzacijo radi Javorja, je priobčil senzacijo z magistrata ljubljanskega, očitajoč, da je bil pod prejšnjo upravo na mestnem socijalnem uradu velik nered in da se denar od dobroteljskih akcij ni odrajal v mestno blagajno. Trdil je celo, da je neki mestni uradnik s povzdignjenimi rokami prosil dr. Adlešiča, naj ga ne uniči in da je šele na grožnjo z aretacijo prinesel «nekaj hranilnih knjižic z vlogami nad 200.000 Din» dr. Adlešiču v roke.

Kje je bila hranilna knjižica?

Da so te trditve nemogoče, je razvidno iz tega, da so se vsi računi od dobroteljskih prireditelj predložili vedno socijalno-političnemu odboru, uradnikom knjigovodstva, prireditvenemu odboru in vsakomur, kdor je to zahteval ali želel. Noben obračun ni izginil in še pomladi 1936. je vse račune pregledala revizijska komisija. Uspehi prireditelj so se objavili tudi v časopisju.

Ves denar se je oddal mestni blagajni. Samo en znesek 200.000 Din se je naložil na hranilno knjižico Mestne hranilnice pod naslovom: «Mestna občina, dobroteljska akcija». To se je zgodilo radi tega, ker je knjigovodstvo nekoč porabilo del nabranega denarja za druge občinske svrhe, ne pa za namene socijalno političnega urada. Ta knjižica je bila vedno zaklenjena v blagajni socijalno-političnega urada. Noben uradnik je nima v svojih rokah.

Socijalno-politični urad je pomladi 1936. to knjižico pokazal revizijski komisiji. Ta je odredila, da jo urad hrani nadalje. Šele kasneje je prišla odločba, da se jo odda knjigovodstvu.

Jasno je, da se ta dejstva ne ujemajo s trditvami «Slovenca».

Kako je bilo z «dragim» vinom in šampanjcem?

Za dobroteljsko prireditev v «Unioni» so darovali različni dobrotniki jestvine, vino, pa tudi šampanjec. Kdor je hotel nekaj tega zavžiti, je moral seveda plačati in čim «dražje» je plačal, tembolj vesel so bili prireditelji, ker se je povečal izkupiček za reveže. Kar je ostalo, se je shranilo in skušalo prodati interesentom. Ves denar se je točno poračunal in oddal mestni blagajni. Kdor je pa tako vino ali šampanjec kupil in plačal, je imel tudi pravico odnesti in izpiti ga, pa čeprav se je to izpilo v Kazini!

Narodno-strokovna zveza

je «Slovenec» trn v peti. Ker je nekaj brezposelnih članov te narodne organizacije dobilo enkratno podporo 40 Din, je «Slovenec» ves divji in trdi, da so dobili podporo zato, da so šli na zborovanje v Celje. Socijalno-politični urad res ni zato tukaj, da bi pazil, kako bo kak brezposelní delavec, ki ima ženo in otroke, porabil ogromno podporo 40 Din. Če mu je ostalo potem, ko je nasitil svoje črvičke, še toliko, da je mogel v Celje, nič slabega. Čudno, da «Slovenec» ni trdil, da si je tak podpiranec kupil avtomobil. Seveda je grda laž, da bi kdo dobival po 80 Din na dan!

Kje so delali brezposelni?

«Slovenec» trdi, da so bili «brezposelni na uslugo raznim zasebnim društvom in narodnim damam». Med zasebna društva šteje zlasti «Sokol», kulturno društvo «Atena», knjižnico «Gospodarskega društva»

v dvorskem okraju ter kuhinjo kraljice Marije.

«Slovenec» očitno ne ve, da je «Sokol» državna ustanova in da je prvi starosta Njegovo Veličanstvo kralj Peter II.? On tudi noče vedeti, da je vsaka občina dolžna podpirati ne samo sokolske organizacije, ampak tudi druge kulturne in dobroteljske ustanove. Med take spada tudi «Atena», ki si je tekom 17 let pridobila neveljavih zaslug z vzgojo, varstvom, prehrano in zdravljenjem nestetih otrok najrevnejših slojev.

Če je bivša občinska uprava podpirala ta društva in natura, to je, da je za gotova dela dala na razpolago brezposelne, je bilo to za vse prav. Za društvo, kateremu je bilo pomagano, za brezposelne, ki so opravili koristno delo in za mesto, ki si je s tem prihranilo podporo v denarju.

Gospodarsko društvo za dvorski okraj

ima javno in lepo knjižnico, ki je na razpolago vsemu občinstvu. Ko se je leta 1934. preselilo v sedanji lokal, je mestna občina dodelila temu društvu nekaj brezposelnih mizarjev, da so adaptirali omare in predale v novem lokalu. Strašna pregreha, kaj ne, — zlasti, ko je po «Slovencu» predsednik tega društva bivši župan dr. D. Puc sam. Seveda se je «Slovenec» tudi tu zlagal, kajti dr. D. Puc je bil svoj čas res več let predsednik tega društva, a ko je bil leta 1928. izvoljen za župana, je predsedstvo prostovoljno odložil.

Kuhinja kraljice Marije

je ustanova Njenega Veličanstva kraljice Marije in je še danes vzdrževana v glavnem z njenimi prispevki. Tam dobe hrano oni revni dijački in dijakinje, ki radi oddaljenosti svojih bivališč preko poldneva ne morejo domov, vsled česar so se prej potikali po mestu in glodali suh kruh.

«Slovenec» je seveda napadel tudi to institucijo, ker da je «zasebna» in da jo vodijo «narodne dame».

Narodne dame

ima «Slovenec» v zadnjih mesecih stalno v zobeh ter jih smeši pri vsaki priliki. Izjavljamo, da nas bo potrpežljivost počasi minila. Ne pustimo žaliti naših žen, ki žrtvujejo svoj čas, svoje delo in svoj denar za javni blagor. In tudi «Slovenec» informatorju bodi povedano, naj ne prenapenja loka, sicer bo enkrat počilo — v pravem pomenu besede.

Glede pogrebnega zavoda

očita «Slovenec» bivši upravi, da je napravila 3.000.000 Din dolga in da je šel ta dolg na račun nakupa stavbe na Ambroževem trgu, ki je kup vlačnega zidovja s širokim ostrešjem in ki bi jo bilo treba že zdavnaj podreti. Mi smo že enkrat pribili, da je ta nakup zagrešil l. 1927. klerikalni komisariat Mencingerjev s Pustom in Pircem, ki je za to podrtijo kljub naprednim protestom dal 1.200.000 Din, za nadaljnje investicije pa še 900.000 Din.

Isti komisariat je kupil tedaj še koncesijo «Konkordije», ki je bila last Konventa usmiljenih sester sv. Vincencija Pavlanskega, za 450.000 Din (!) in koncesijo Rojine za 240.000 Din. Torej je klerikalni komisariat sam napravil dolga za 2.800.000 Din od treh milijonov, zdaj pa «Slovenec» napada napredno občinsko upravo, ker so njegovi ljudje zapravljali občinski denar!

Režija pri pogrebem zavodu

znaša po trditvah «Slovenca» sedaj samo še Din 55.000.—. Tudi v takih stvarih, ki so že javnosti priobčene uradno, ta list ne govori resnice, ker računa na človeško pozabljenost. Pogledali smo v proračun za letošnje leto ter videli, da so predvidene samo plače z zneskom Din 232.062! Več kot štirikrat toliko, kakor navaja «Slovenec».

Taktika sedanje občinske uprave

Pri tem meče vse v en koš, dobo dr. Tavčarja in dr. Periča, klerikalne komisarijate in županovanje dr. Puca in dr. Ravniharja. Za vse pa naj nosi odgovornost dr. Puc, zato, ker je bila njegova doba doslej najplodnostnejša in najkoristnejša za ljubljansko mesto. Namen vseh klevet je dokaj prozoren...
Pri tem meče vse v en koš, dobo dr. Tavčarja in dr. Periča, klerikalne komisarijate in županovanje dr. Puca in dr. Ravniharja. Za vse pa naj nosi odgovornost dr. Puc, zato, ker je bila njegova doba doslej najplodnostnejša in najkoristnejša za ljubljansko mesto. Namen vseh klevet je dokaj prozoren...
Pri tem meče vse v en koš, dobo dr. Tavčarja in dr. Periča, klerikalne komisarijate in županovanje dr. Puca in dr. Ravniharja. Za vse pa naj nosi odgovornost dr. Puc, zato, ker je bila njegova doba doslej najplodnostnejša in najkoristnejša za ljubljansko mesto. Namen vseh klevet je dokaj prozoren...

Čudna ljubezen

Vsak človek ima svoje posebne odlike: nekdo v dobrem, nekdo pa v slabem smislu. Ljubljansko vodilno glasilo sedanjega JRZ režima «Slovenec» je naenkrat začutilo v sebi nepopisno zalogo velike bratovske ljubezni za bedne delavce in jim celo z vso vajeno zgovornostjo priznava neke politične ter druge pravice takole: «Delavce mora v resnici postati enakopraven, spoštovan in soodločujoč činitelj v političnem in kulturnem življenju, v katerem do danes radi svoje popolne odvisnosti od moči kapitala, ki mu je vseskozi gospodar, ni igral krščanskega človeka dostojne vloge.»

Ves delavski stan v Jugoslaviji se danes naiskrenejše zahvaljuje «Slovencu» in njegovim očedom ter skrbnikom na najkompetentnejših mestih v državni upravi, da je po dveh letih njihovem udeleževanju postal «enakopraven, spoštovan in soodločujoč činitelj v jugoslovanskem političnem in kulturnem življenju». «Delavski» predstavniki v parlamentu, senatu in vladi v vsej svobodi že igrajo «krščanskega človeka dostojno vlogo»...

Ima vselej prav...

Sobotni «Slovenec» piše o «Našem najvažnejšem problemu» in pravi med drugim, da «boj za novi politični in socijalni red še ni na vrhuncu, da pa se mu naglo bližamo, kar čuti vsak in na to po svoje reagira: eni v največjem strahu, da se ne bi vse do tal podrlo in propadlo, kar je toliko tisoč let omike ustvarilo velikega in dobrega, drugi pa z optimizmom, da se bo rodil iz hude sodobne zmede, krvavih borb in katastrof tem boljši, višji in stalnejši red, čim več žrtve je bilo zanj potrebnih.»

«Slovenec» se s svojimi somišljeniki v Francovem španskem generalnem Štabu ter drugod po svetu očitno ne boji, da se do tal podira «vse, kar je toliko tisoč let omike ustvarilo velikega in dobrega» v Španiji. Tega strahu pa nima zato, ker takoj nato sebi dosledno in podobno pravi, da se bo rodil «iz krvavih borb in katastrof boljše red, čim več žrtve je bilo zanj potrebnih». Pa jim ta red res iz srca privoščimo, prav takega, kakršnega jim bo usoda po vseh izgledih preskrbel.

Ceneje

Zadnji «Domoljub» se je iznebil globoke državniške modrosti, ko je zapisal: «Slovensko ljudstvo stoji na stališču, da naj tisti, kdor učitelje nastavlja, jih tudi plačuje. To je sedaj država. Tudi učiteljsko stanarino in kurivo bi morala prevzeti država vse dotlej, dokler bo edina imela nad učiteljstvom besedo.»

Kakor da bi bilo to za davkoplačevalce ceneje. Ali pa bratoljubni gospodje morda na tihem računajo, da bi se dalo morda tudi tukaj kaj «prištediti» in nosilce prosvete med narodom prikrniti z največjim veseljem?

Oglašujte v
»Slovenski besedi«

DOMA IN NA TUJEM

Slovenski javnosti!

V proslavo 140 letnice Vodnikovih «Lublanskih Noviz» in 30 letnice organizacije slovenskih poklicnih novinarjev priredi ljubljanska sekcija jugoslovenskega novinarskega združenja na jesenskem ljubljanskem velesejmu

JUBILEJNO RAZSTAVO SLOVENSKEGA NOVINARSTVA.

Razstava je zelo široko zasnovana in bo zavzela štiri velike velesejmske paviljone. Podala bo celoten pregled nastanka in razvoja slovenskega novinarstva od najstarejših časov pa do današnjih dni, hkratu pa pokazala poleg nekdanjih načinov razširjanja vesti tudi najnovejšo izume, ki se jih poslužuje sodobna časniška poročevalska služba. Da bo vse to prikazano čim bolj nazorno, bodo novinarji izdajali na razstavi poseben dnevnik, urejevan, tiskan in razpošiljan pred očmi obiskovalcev. Popoln pogled v organizacijo časopisja bo nudila jubilejna razstava slovenskega novinarstva, poleg tega pa bo pregledno pokazala vse ogromno delo, ki je združeno z nastankom, razvojem in napredkom slovenskega novinarstva ter opozorila tudi na koristi, ki jih je narod imel in jih vsi sloji še imajo od časopisja.

Razstava slovenskega novinarstva mora biti in tudi bo kulturno dohodek prve vrste!

Da pa razstava ta svoj visoki cilj doseže, prirede novinarji razstavo s sodelovanjem Društva tiskarjev v Sloveniji, Zvezne organizacije Saveza grafičnih radnikov-ca Jugoslavije in Ljubljani, ljubljanske podružnice združenja grafičnih faktorjev Jugoslavije, časniških in časopisnih podjetij, Ljubljanskega velesejma ter odličnih kulturnih in gospodarskih strokovnjakov.

Da bo razstava ta svoj visoki cilj doseže, prirede novinarji razstavo s sodelovanjem Društva tiskarjev v Sloveniji, Zvezne organizacije Saveza grafičnih radnikov-ca Jugoslavije in Ljubljani, ljubljanske podružnice združenja grafičnih faktorjev Jugoslavije, časniških in časopisnih podjetij, Ljubljanskega velesejma ter odličnih kulturnih in gospodarskih strokovnjakov.

SODELOVANJE VSE SLOVENSKE JAVNOSTI

ter se zato obračamo na njo s pozivom, naj pomaga pri iskanju in zbiranju razstavnega gradiva. Trdno smo prepričani, da ta naš poziv ne bo zaman, saj je doslej razstavni odbor povsod pri Slovencih, kamorkoli se je obrnil, našel na največjo pripravljenost za sodelovanje.

Zivo pa se zanimajo za razstavo slovenskega novinarstva tudi drugod po Jugoslaviji in celo v tujini. Več znanstvenikov svetovnega slovesa je odboru zagotovilo in deloma tudi že izkazuje svojo pomoč. Vzrok več, da tudi slovenska javnost stori svojo dolžnost!

Izreden dogodek letošnjega leta bo razstava slovenskega novinarstva in s sodelovanjem vse slovenske javnosti mora biti tudi trajnega pomena za Slovence ter mogočen podnet za napredek slovenske kulture.

Zato smo kot poklicni novinarji in redni člani ljubljanske sekcije JNU z veseljem prevzeli častno predsedstvo razstavnega odbora ter

VABIMO VSO NAŠO JAVNOST.

da pripravljalnemu odboru pomaga pri zbiranju sredstev in gradiva za to splošno poučno in koristno razstavo ter se že sedaj pripravlja na obisk te velevažne narodne manifestacije.

Ljubljana, 1. majnika 1937.

Častno predsedstvo razstave slovenskega novinarstva:

Dr. Anton Korošec l. r. Dr. Albert Kramer l. r. Dr. Fran Kulovec l. r.
minister notranjih del. minister v p. minister v p.

Režimski služabniki

Kdo je najponižnejši sluga tudi današnjega režima, oznanjuje svetu zadnji «Domoljub», ki piše: «Povojna doba je krajemim šolskim odborom vzela pravico sodelovanja pri nastavitvah učitelstva, jim prikrajšala pravico do razpolaganja s šolskimi prostori ter ponižala kr. šolske zastope v udane sluge vsakokratnih režimov.»

V dobi zadnjih dveh let se je kr. šolskim zastopom po zaslugi obeh slovenskih ministrov gg. dr. Korošca in dr. Kreka dalo zadoščenje in je služabniškega udanega ponižanja seveda konec.

Ne bomo jih naštevali...

Brumni «Domoljub» odkritosrčno stoka: «Zaradi razmer, ki jih ne bomo tu naštevali, se šolske razmere, če izvajamo nekaj premeščaj (?!), v bistvu niso bogve kaj izboljšale. Vprašanje šolskih upraviteljev in učiteljev po želji ljudstva (kaj vendar pravi na to g. Erjavce in tovariši? — Op. ur.) še davno ni rešeno. In sto drugih stvari...»

Bog ve, po čigavi želji se vendar to vprašanje rešuje zadnji dve leti?

Govorjenje skozi okno

Temeljiti in sila odkrit pouk, o kakršnem včasih ni imel pojma, glede narodne skupščine in njenih članov pri proračunskih razpravah deli svojim naivnim bralcem ostareli «Domoljub», ki pravi: «Vse govorjenje poslancev v proračunski razpravi v skupščini sami, kolikor je neposredno v zvezi s posameznimi dohodki in izdatki samimi, je le bolj ali manj prazno — govorjenje skozi okno, da bi volivci dotičnega poslanca mislili, kako se njih zastopnik «bori» za njihove koristi. Vsa proračunska debata iz navedenih razlogov nima mnogo zmisla in je prav za prav le — demagogija ali vsaj govorjenje skozi okno.»

In za to naj narod plačuje tako drago svoje narodno predstavnostvo? Kaj vendar pravijo k tem izvajanjem svojih dragih bratcev v Gospodu poslanci iz vladnega tabornega JRT, ko jim vendar lastno glasilo odreja vsako pozitivno delo in upravičenost njihovega poslanstva?

Oče slovenske pesmi Matej Hušad je umrl 2. maja v Ljubljani v starosti 71 let. Za slovensko kulturo prezaslužnega pokojnika so pokopali na svečan način v torek popoldne ob ogromni udeležbi občinstva. Narod bo ohranil očeta svoje glasbene kulture v trajnem, častnem spominu!

Odlikovanje. Z najvišjega mesta sta prejela visoko priznanje za svoje plodonosno, požrtvovalno delovanje na napredku vseh panog slovenskega sporta znana javna delavca in sportna organizatorja gg. inž. St. Bloudek in Joso Gorec. Podeljen jima je bil red Jugoslovanske krone IV. stopnje. Čestitamo!

ODVETNIK

Dr. Vladimir SUKLJE

naznanja, da je odprl lastno odvetniško pisarno, ki jo je pridružil pisarni g. dr. Alojzija Kobala, odvetnika v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 1 a/II.

Telefon 21-39

Propadanje kulturnih spomenikov Ljubljane zadnje čase vidno «napreduje». Sem spada tudi lepo Marijino znamenje na Sv. Jakoba trgu. Če si morda kandidat za samomor, kar postoj nekaj časa ob spomeniku, ker se bo vsak čas podrl na tla. Glavni stebel je razpokan, svoj čas nameščena železna vez je zarjavela in je deloma sploh odpadla, tako da preti kipu Matere božje nevarnost, da zgrmi na svoj podstavek, kjer se bo gotovo razbil. Ista usoda je pa skoro že doletela štiri svetniške kipe, ki stojijo ob stebri. Vsi razpadli in razjedeni se še jedva drže pokoncu, križi in pastirske palice, ki so jih svoj čas držali v rokah, so se polomili, tako da drže svetniki v rokah le še kratke pendreke! Z malenkostnimi stroški bi se vse to dalo popraviti, seveda le, dokler je še čas!

Pozne volitve. V nedeljo dne 6. junija se bodo vršile občinske volitve v občinah: Beltinci, Bogojna, Dobrovnik, Gaberje, Lendava, Genterovci in Poljana v lendavskem okraju, Cezanjevci v ljutomerskem okraju, Begunje in Sv. Vid nad Cerknico v logaškem okraju, Pragersko in Hoče v mariborskem okraju — desni breg, Ribno v radovljiškem okraju, Misljinje v slovenigraškem okraju in Javorje, Poljane ter Trata v škojloškem okraju.

Konkurzi naraščajo, tako piše «Slovenec». Torej bo le res! Na ljubljanskem sodišču je bilo za mesec april prijavljeno veliko več konkurzov kakor prejšnje mesece. Vzrok temu so pač zlati časi! Marsikateri trgovec pa še komaj visi med «biti ali ne biti».

Odvetnika

in
dr. DINKO PUG
dr. BORIS PUG

naznanjata, da sta se preselila iz Dalmatinove ulice št. 7 v Dalmatinovo ulico št. 11.

Po veterčku se plašč obrača! «Straža v viharju» piše o univerzitetnih stankah tole: «V naših razmerah je štrajk nemoralno in zločinsko sredstvo, kajti štrajk na edini najvišji znanstveni ustanovi na mah ustavi vse komplicirano in zapleteno kolesje diferenciranega znanstvenega dela.» Vidiš jih tiče: kar naenkrat je štrajk nemoralno in zločinsko delo, medtem ko v letih 1931. do 1934. štrajk ni bil tako grozno ožigosan in so ravno oni sami v družbi s komunisti, na katere danes tako pljujejo, vedno iznova stopali v stavko. Res dela ta plemeniti vetrič včasih grozne čudeže!

Se enkrat kolodvor! Če si slučajno željan nalesti se sijajnega prehlada, posebno v tej krasni pomladi, potem pojdi na kolodvor in počakaj pod veliko novo streho, kjer potniki odhajajo s perona. To moderno in zračno čakališče je uprava državnih železnic «pogrun-tala» lansko leto. Je pa še ta odlična prednost, da je ta lijak tako postavljen, da kar sesa ves dim od lokomotiv, ki stoje pred kolodvorom ter ga vodi pod streho na drugi strani ven! Torej je to moderno čakališče: sijajno preprihališče in prekačevalnica obenem.

Društvo za ceste bo imelo prihodnje dni v Beogradu svoj letni občni zbor. Ob tej priliki bo tamkaj prirejena tudi zanimiva razstava cest, turizma in avtomobilizma, ki bo odprta od 8. do 16. maja.

Dr. Vladimir Maček se mudi na zdravljenju in oddihu v Rogaški Slatini.

Drugi sestanek parlamentarne Male antante se vrši od 6. do 10. t. m. v Beogradu.

Nad pol milijona kmečkih ljudi se je v zadnji dobi preselilo v naši državi z dežele v mesta, hoteč si najti kakršnokoli zaposlitev. To dejstvo je ugotovil sam minister za socialno politiko Cvetković. Kam vodi to?

V Beogradu se selijo stranke v množicah le dvakrat na leto, in sicer 1. maja in 1. novembra, ker sta v prestolnici samo dva termina odločilna za stanovanjske odpovedi. Prvega maja, torej prav za pravoslavne velikonočne praznike, se je letos selilo v Beogradu okrog 4500 družin. Pravcato preseljevanje narodov...

Turistični promet v Dalmaciji kljub letošnji neugodni pomladi prav lepo in zadovoljivo napreduje. Proti lanskemu letu je tujski promet že v prvih pomladnih mesecih narasel za 130 %.

V marcu so narasle vloge pri 12 slovenskih hranilnicah za čistih 7 milijonov dinarjev. Po podatkih Zveze jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani so narasle v marcu skupne vloge pri vseh 29 slovenskih hranilnicah od 1.009.914.907 din na 1.051.130.476 din, torej za znesek 21.215.569 din. Ker pa so v tem znesku vsebovane obresti vlagateljem za l. 1936, katere je pripisala ta mesec neka večja hranilnica v znesku 14,2 milijonov din, ostane čistega prirastka Din 6.947.776,39, kar je zelo razveseljivo. V marcu so narasle skupne vloge pri 12 hranilnicah, padle pa so pri 17. Najugodnejše so se razvijale vloge v tekočem računu, ki so se dvignile pri 16 hranilnicah za skupno 19,5 milj. (po odbitku padca pri ostalih). Ker vodi le 20 hranilnic vloge v tekočem računu, izkazujejo torej le 4 hranilnice padec vlog v tekočem računu. Te številke dokazujejo dovolj zgornjo, da se je začelo zupanje v hranilnice in v denarne zavode vobče zopet vrčati. Zato ne prodajajte vložnih knjižic.

Naš tobak ima dobre odjemalce še vedno v Češkoslovaški, kamor ga bomo tudi letos izvozili tri in pol milijona kilogramov.

Gradnja jugoslovenskega paviljona na pariški svetovni razstavi lepo napreduje. Trenutno postavljajo štiri ogromne kamnite stebre, ki so izdelani iz našega kamna in z našimi strokovnimi delavci. Verjetno je, da bo naš paviljon povsem dovršen do 24. t. m., ko bo razstava slovesno otvorjena.

Bolgarski kralj Boris je za velikonočne praznike pomilostil 463 civilnih in političnih krivcev.

Prvič po svetovni vojni so večeraj nastopili bolgarski vojaki v polni bojni opremi na veliki parad, ki je bila prirejena o priliki, ko je kralj Boris izročil vojaškim edincam nove zastave.

Angleško brodovje sodeluje pri evakuaciji Bilbaoa, ki se baje nahaja pred padcem. V pristanišču je zasidranih devet angleških trgovskih parnikov, ki bodo v prvi vrsti rešili več tisoč otrok, žensk in starcev. Na odprtem morju pred mestom križarijo angleške bojne ladje, ki bodo varovale te parnike pred eventualnimi napadi Francovega brodovja.

Španec Joan March, ki financira uporniško vojno akcijo generalofašista Franca, se je po daljšem bivanju v Italiji vrnil k svojemu varovancu Francu na Špansko.

V Budimpešti je prispel v spremstvu kancelarja dr. Schuschnigga predsednik avstrijske republike Miklas na službeni obisk. Avstrijskima državnikoma je bil prirejen svečan sprejem. Temu obisku pripisujejo mednarodni politični krogi važen pomen.

Gospa Simpsonova se že več dni mudi v francoskem gradu Conde, kamor se je tudi že napotil vojvoda Windsorski. Poroka bivšega angleškega kralja se bo vršila v tem dvorcu v kratkem.

General Göring se je mudil v važni misiji v Italiji. Na povratku v Nemčijo, oziroma še poprej v Avstrijo, se je ustavil na Bledu, kjer se je tudi razgovarjal.

V Varšavi so se zopet ponovili nemiri v zvezi z množestvenimi aretacijami levičarskih politikov in ostalih nasprotnikov sedanega diktatorskega režima. Polkovnik Koc se pri iztrebljanju svojih političnih nasprotnikov poslužuje najokrutnejših in najneusmiljenjših sredstev.

Potek slavnostnega kronanja angleškega kraljevskega para v Londonu bodo prenašale vse angleške radijske postaje v raznih jezikih, med njimi tudi v srbohrvaščini.

V vsej Angliji je izbruhnila staka avtobusnih podjetij in je v Londonu že nekaj dni ustavljen ves avtobusni promet. Stavka dela velike preglavice angleški vladi, ker je izbruhnila tik pred svečanostmi kronanja, ko se nahaja v Londonu več stotisoč tujecev.

Nemške topove, ki so jih Angleži zaplenili v svetovni vojni in ki so bili doslej postavljeni na terasi kraljevskega dvorca Windsorskega, je dal novi kralj Jurij VI. te dni odstraniti.

Samouprava

Vprašanja in odgovori

Vprašanje: Naša občina V. L. je dosedaj pri izdajanju delavskih knjižic zahtevala takso (kolik) 10 Din. S tem kolkom so se delavske knjižice kolkovale. Sedaj pa zahteva občina B., da se izda delavska knjižica za nekega našega občana, ki biva v občini B., brez kolka. Sklicujoč se pri tem na predpis o izdajanju delavskih knjižic. Prosim za pojasnilo, ali je naziranje občine B. pravilno?

Odgovor: Po § 80. avstrijskega obrtnega reda, ki pa več ne velja, so izdajale občine bivališča prosilcu delavsko knjižico proti povračilu nabavnih stroškov kolka prosto. Novi zakon o obrtih, «Službeni list» št. 572/76 iz l. 1931., ki nadomešča avstrijski obrtni red, pa delavskih knjižic ne pozna, pač pa poslovne knjižice, ki so nekaj sličnega kakor delavske knjižice. Po odstavku 4. § 307. tega zakona o obrtih se sme za poslovno knjižico zahtevati odškodnina, ki pa ne sme biti večja od nabavne cene. Po točki 5. § 436. zakona o obrtih je izdajanje in overovljenje poslovnih knjižic oproščeno taks.

Tudi tarifa postavka 57. zakona o taksah in člen 74. pravilnika k zakonu o taksah ne vsebujeta nikakega določila, da bi bile delavske knjižice podvržene kolpovanju. Iz tega bi se dalo sklepati, da so delavske knjižice, ki jih morejo občine še vedno izdajati po razpisu banske uprave z dne 25. julija 1935., II No 18.798/1, tudi še vedno oproščene taks. — Za merodajno tolmačenje te taksne zadeve pa je ob pomanjkanju točnih in jasnih predpisov pristojno edino ministrstvo za finance.

Vprašanje: Prosim za pojasnilo: ali smejo še poslovati in kakšno nalogo imajo občinski posredovalni uradi. Stranke se stalno in v vseh mogočih zadevah (prepirih) obračajo na občino za posredovanje.

Odgovor: Na ozemlju bivše Kranjske, kar prihaja za Vas v poštev, velja še vedno deželni zakon o občinskih posredovalnih uradih z dne 27. septembra 1911 deželnega zakona za Kranjsko št. 45. Po § 11. tega zakona se morejo pri posredovalnem uradu skleniti veljavne poravnave v sledečih spornih zadevah: a) o denarnih terjatvah in pravicah do premčin; b) v sporih o določitvi ali popravil mej nepremičnih posestev ali o zemljiških služnostih; c) v sporih o služnosti stanovanj; d) v sporih zaradi posesti. V tem pogledu morejo občinski posredovalni organi še vedno poslovati.

Po § 28. navedenega zakona je bil občinski posredovalni urad poklican opravljati pravne poizkuse tudi v zadevah razžaljenja časti. Po § 10. in § 11. zakona z dne 16. februarja 1929, «Uradni list» št. 311/75, s katerim so se uveljavili in uvedli kazenski zakonik, zakonik o sodnem kazenskem postopanju in zakon o izvrševanju kazni na prostosti, pa se je ukinila veljavnost § 28. in naslednjih zakona o posredovalnih uradih tako, da občinski posredovalni uradi nimajo več pravice od dne 26. februarja 1929 dalje, to je odkar je stopil navedeni zakon v veljavo, opravljati pravne poizkuse v zadevah razžaljenja časti.

Pripominjam, da velja za ozemlje bivše Koroške deželni zakon o občinskih posredništvih z dne 14. julija 1910 deželni zakon za Koroško št. 35, za ozemlje bivše Štajerske pa deželni zakon o občinskih posredništvih z dne 29. marca 1914, deželni zakonika za Štajersko št. 23 iz leta 1915. Oba ta zakona vsebujeta enaka določila, kakor uvodoma navedeni kranjski deželni zakon.

Poživniki

Prizorišče: Delavnica za ljudski blagor.

Poglavitni (je prebral nekaj dopisov, nato pozvonil tajniku): Pokličite poživnike!

(Šest mož prihi in, stopioši v orsto, zavijte svinčnike nad beležnicami.)

Poglavitni (jih nahruli): Slabo delate! Slišim, da je čedalje več mimranja tudi že v našem taboru. Pasja dlaka, kaj se to pravi? Ali ste za to plačani?

Prvi poživnik: Oprostite, velemožni, saj vendar storimo, kar je v naših močeh! Delamo reklamo, kakor je svet še ni videl. Najneznatnejšo stvar obešamo na veliki zvon. Preplavljamo tako rekoč javnost dan na dan s slavljenjem veledejanj in velezaslug mož, ki po vaših genialnih pobudah — — —

Poglavitni (s prijaznejšim obrazom): No da, ne rečem...

Drugi poživnik (zadobijo od tega korajžo): Da, gospod poglavitni, naša reklama je edinstvena, nedosežna! Dovolite, da vas spomnim samo na tisti fenomenalni članek o reformah na živilskem trgu. Že sam ta kolosalno udarni napis: «Razmere se vidno boljšajo!» A v stvari, med nami rečeno, je šlo le za neke bagatele: nekaj od deževja izpranih jamic se je zasulo, nekaj stojnic prestavilo, to in ono malo prebrkljalo, ali na boljše ali na slabše, to je postranska stvar, — ampak ta veliki tamtam, ki smo ga mi iz tega napravili! In kako smo pri tej priliki znali zamahniti po nesposobnih prednamcih, češ, za velike stanovanjske hiše, paradne ulice, mostove itd. so imeli denarja, za takele majhne potrebnosti, ki nič ne stanejo, pa niso imeli ne smisla ne časa. Senzacionalen je bil učinek tistega članka. Ljudje kar svojim očem niso mogli verjeti, ko so to

brali! Nasprotnikom je pa kar sapo zaprlo.

Tretji poživnik: Ljudje godrnjajo, ker se je vse podražilo. Ampak mi znamo dokazati, da so s tem prizadeti samo bogatini! Če je vsled nove trošarine kava zdaj dražja, kdo je prizadet? Mali ljudje gotovo ne, saj ti pijejo žitno kavo. In zdaj bodo ljudje še bolj uživali žitno kavo, ki je zdrava in redilna. Tako skrbimo v vsem tudi za ljudsko zdravje!

Četrti poživnik: In mi znamo prepričevati ljudstvo, da so vse obremenitve, ki izhajajo iz našega gospodarstva, prav za prav olajšave. Na primer ravno kava. V Daj-Damu je bil prej takšen naval na črno kavo, da so se ljudje komaj moglo zvrstiti. Zdaj, ko se je podražila na 2 Din, gotovo ne bo več takega navala. Torej tudi tukaj olajšava! In povišanje pasje takse: manj ko bo psov, manj bo lajanja in kaljenja nočnega miru. In manj

pasjih drekov po mestu. Torej zopet same olajšave!

Peti poživnik: Toži se o brezposelnosti. Mi pa brezposelnosti sploh ne priznamo. Vse brezposelne smo kratkotalo proglasili za delomržeže.

Šesti poživnik: In vse nezadovoljneže desno in levo našenemo ali s framasoni ali s komunisti, kakor nam prav pride. Tako vse ustrahujemo. Zdaj smo prišli še s tisto grožnjo o veliki metli. In po deželi gre strah in trepet.

Poglavitni: To je vse prav in lepo, gospodje. Toda med našimi ljudmi se širi malodušnost. Ljudje postajajo nezaupljivi. Tudi je vprašanje, ali stojimo še na trdnih tleh. Kaj storiti, da se duhovi spet podvignejo in poživijo?

Prvi poživnik: Tu je samo eno sredstvo, velemožni. — kakšno dejansko veliko delo, ki bo občestvu v prid in ki bo priča sposobnosti naših mož.

Poglavitni (tužno zmajevaje z glavo): Tu žal zacetkrat ni izgleda. Ni moči, ni denarja...

Drugi poživnik: Nič zato, gospod poglavitni! Kjer ni dejanj, morajo pa pomagati obljube. Žal pa smo naš zaloga obljub že docela potrošili, zato prosimo navodil, kake nove lepe obljube naj spustimo v svet.

Vsi poživniki (unisono): Prosimo navodil, gospod poglavitni! (In zavijte svinčnike nad beležnicami.)

Poglavitni (vidno olajšan): To pa prepuščam popolnoma vaši fantaziji, gospodje moji! Obljubljajte vse mogoče, kar kdo hoče. Kakor plošče po željah v radiu... Vsaka obljuba najde gotovo nekaj vernikov. In da vas vzpodbudim k novemu plodovitemu delu, bom določil posebne poživniške nagrade. Torej na veselo tekmo, gospodje!

(Poživniki se globoko priklonijo in odidejo poživiljeni.) Tip

TRIGLAV J. OLUP LJUBLJANA

prva domača industrija
perila in oblek

priporoča za vse letne čase
svoje bogate zaloge. Ako želite
sebe in svoje ljubljene
družince poceni pa tudi dobro
obleči, pridite v naše
poslovne prostore

LJUBLJANA
Stari trg 2
Pod Tranco 1
Kolodvorska ul. 8

Obleke in perilo izdelujemo
tudi po naročilu po najnovejših
krojih in po najnižji ceni.

Trgovci znaten popust.
Podpirajte domače podjetje,
ker s tem podpirate naše
domače dobro strokovno delavstvo.

URE IN ZLATNINO

za birmo
kupite
najceneje
pri trdku

JOS. EBERLE

juvelir

LJUBLJANA, Mestni trg 17

Še danes
naročite
'Slovensko besedo'!

Krojaški vajenec

za moško in žensko krojaštvo se sprejme takoj.

DOLŽAN IVAN

Ljubljana, Sv. Petra cesta 81

Udobno se počutite v prenovljenih lokalih staroznane

gostilne 'LOVŠIN'
v Gradišču št. 13 (pri dramskem gledališču.)

Postrežba je izborna, vina so pristna in naravna. Pivo je vedno sveže.
S hrano bodo abonenti kot ostali gosti v vsakem oziru zadovoljni.

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

MIHELČIČ IVAN - LJUBLJANA

BORŠNIKOV TRG ŠTEV. 1 • TELEFON 27-04

Priporoča se za vsa v elektrotehnično
stroko spadajoča dela in dobave

=====

Pojasnili v strokovnih zadevah brezplačno. • Cene zmerne. Postrežba točna in solidna. • Zahtevajte reference. • Nočna služba za nujna popravila. • Kličite telefon 27-04.

Izvršujemo vse nove napeljave, preureditve, dograditve in popravila instalacij za luč, moč, signale, radio itd. Vse formalnosti, prijave in naprava načrtov za stranke za priklop na omrežje krajevnih elektraren izvršimo brez doplačil. Popravljamo vse električne aparate, motorje, likalnike itd. Dobavljamo za instalacije in popravila prvovrstni material, kakor tudi svetila in žarnice.

OGRSKA SALAMA najcenejša pri:

ČERNE OSKAR Sv. Petra c. 35

Otvoritveno naznanilo

Cenj. damam in gospodom naznanjam, da sem odprl v sredo, dne 5. maja t. l. na Boršnikovem trgu 4 moderno in higijenično urejen brivski in frizerski salon s posebnim vhomom.

Izvrševal bom: striženje, železno, vodno in trajno ondulacijo z najnovejšim aparatom na topli zrak, manicuro in barvanje las, obrvi itd.

Zagotavljam, da bom vsa dela izvrševal s strokovno naobraženimi močmi in se cenj. občinstvu najtopleje priporočam.

CIRIL VAŠL, frizer za dame in gospode
LJUBLJANA, Boršnikov trg št. 4

Kmetski dolgovi in Privilegovana agrarna banka

Privilegovana agrarna banka je ustanovljena potom posebnega zakona leta 1929, s kapitalom din 700.000.000— z nalogo, da z ugodnim cenanim kreditom pomaga izključno in samo kmetom ter njihovim zadrugnim ustanovam in organizacijam. Bančna centrala je v Beogradu, a razen tega ima Banka še svoje podružnice v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu.

V sedmih letih svojega delovanja je Privilegovana agrarna banka vložila v kmetijstvo eno milijardo tristo pet in petdeset milijonov (1.355.000.000—) dinarjev posojil, ki so podeljena na okroglo 140 tisoč kmetskih gospodarstev pod zelo ugodnimi pogoji, tako v pogledu obrestne mere, kakor tudi v pogledu posojilne dobe.

Po Uredbi o likvidaciji kmetskih dolgov z dne 26. septembra 1936. leta Banka sedaj prevzema tudi vse stare dolgove kmetov pri bankah, hranilnicah, kreditnih zadrugah in pri pripomočnih skladih in na ta način bo Banka osredotočila pri sebi največji del kmetskega kredita. Pri tem prevzemanju dolgov je Banka v bistvu samo posredovalec med dolžniki-kmeti in njihovimi prejšnjimi upniki. To, kar prejema od kmetov v odplačilo njihovih dolgov, mora Banka dati prejšnjim upnikom kmetov, a poleg tega mora dati tudi prispevek države, ki bo znašal okrog polovice zneska, ki ga dajo dolžniki-kmetje. Denar, ki bo zbran pri eni filijali, bo služil za izplačilo upnikov s področja te filijale. Vse te posle vrši Banka v imenu in za račun države, toda brez kakršnegakoli dobička za sebe.

Vse dolgove kmetov navedenim Ustanovam, ki ne presegajo vsote 25.000— dinarjev, bo Banka sama znižala za 50%, oni kmetje pa, katerih dolgovi znašajo več kot 25.000— dinarjev, morajo vložiti prošnjo za znižanje dolga pri pristojnem sreskem sodišču. Ta rok je sicer potekel 31. decembra 1936. leta, toda s finančnim zakonom za leto 1937/1938. je podaljšan do 1. junija 1937.

Prav tako se pa lahko vsak dolžnik-kmet do 1. junija 1937. leta sporazume s svojim dosedanjim upnikom, da njemu izplača svoj dolg, držeč se določil odst. 1. čl. 51. Uredbe, s pristavkom, da se v to svrhu vrnjene listine ne morejo več izročiti Privilegovani agrarni banki.

Na ta način se je ugodilo večkrat povdarjeni želji, da naj se dovoli dolžnikom sporazum o izplačilu dolga s svojimi dosedanjimi upniki. Tisti dolžniki-kmetje, ki morejo to storiti, naj se poslužijo te možnosti, kajti takšno sporazumno izplačilo dolga bo gotovo koristilo kmetom kot bodočim proslcem posojila.

Uredba o likvidaciji kmetskih dolgov daje kmetu znatne olajšave, ki so v skladu s razmerami kmetskega gospodarstva. Razen znižanja dolga se zmanjšuje tudi obrestna mera na manj kot polovico poprej običajnih obresti oziroma na 4½% letno in prav tako se predvideva rok 12 let za izplačevanje že tako znižanega dolga. Zato da bi dolžniki kmetje mogli dobiti takšne olajšave, je država prevzela na sebe znatne obveznosti v obliki letnih plačil bivšim kmetovim upnikom, ki bodo morali prenašati en del odpisa glavnice in zmanjšanje obresti reduciranega dolga. S tem je dokazano, koliko je s to Uredbo storjeno za kmeta dolžnika.

Zato ima sedaj kmet veliko dolžnost, da svoje tako zmanjšane obveznosti redno izpolnjuje. Brez kredita danes ne moreta biti niti kmetijstvo niti kmet. S svojo točnostjo pri izpolnjevanju obveznosti bodo kmetje povrnili zaupanje v svojo kreditno zmožnost in tako bodo mogli znova dobiti ugodna posojila.

Rok za izplačilo prve anuitete je dospel 1. novembra 1936. leta. Tisti dolžnik, ki ni tega obroka poslal Banki v Beograd ali podružnici v Ljubljani, mora to takoj storiti in to po obračunu, ki mu ga je poslala Ustanova, kateri je dolgoval (banke, hranilnice, zadruge).

Ako dolžnik tega obračuna ni dobil, mora poslati podružnici Banke v Ljubljani deseti del od polovice dolga pri bankah, hranilnicah in zadrugah, če dolg pri teh zavodih ne presega vsote 25.000— dinarjev; za dolgove tem zavodom pa, ki so večji od 25.000— dinarjev, se mora poslati deseti del vsega dolga. Ko bo Banka izvršila končni obračun, bo morebitno preplačilo vrnila dolžniku ali ga pa odobrila njegovemu računu. Dolžniki naj pošiljajo denar podružnici v Ljubljani na čekovni račun št. 10.250. Na čekovni položnici (na hrbtu) je treba označiti: ime in priimek dolžnika (tudi očetovo ime) na čigar ime dolg glasi, kraj bivališča s hišno številko in srez, ter naziv in sedež upniške ustanove, ki ji je do sedaj kmet dolgoval.

Uredba o likvidaciji kmetskih dolgov daje velike olajšave, toda ona je tudi stroga napram nemarnim in nerednim dolžnikom. Dolžniki, ki ne bodo plačali kateregakoli obroka svojega po Uredbi znižanega dolga izvemšji primere, ko jim je zaradi elementarnih nezdoljivosti dovoljen odpis davkov, bodo morali plačati takoj ves svoj dolg, a če tega ne bodo storili, določa Uredba, da se proti takšnemu nemarnemu dolžniku uvede kratko in izvršilno postopanje na vso premočeno in nepremično imovino.

Čim bo Banka dovršila prevzemanje dolgov po Uredbi, bo takoj začela znova dajati kredite kmetom. Pri tem kreditiranju bo Banka posebno pazila na to, da bodo mogli vestni dolžniki-kmetje po potrebi zopet priti do ugodnega kredita, ki jim bo potreben za zboljšanje njihovega gospodarstva.

Ljubljana, 4. maja 1937, filijala v Ljubljani, št. S. 159.

Privilegovana agrarna banka a. d. Filijala v Ljubljani

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA